



Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.V.20.012/2020/9.

A felperes:

Felperes1 (cím2.) I. rendű;

Felperes2 (cím2.) II. rendű

A felperesek képviselője:

Jogi_képviselő1 (cím4.) I-II. rendű

Az alperes:

alperes. (cím1.)

Az alperes képviselője:

Jogi_képviselő2 (cím3.)

A perújítási kérelmet előterjesztő fél:

a felperes (37. sorszám alatt)

A per tárgya:

szerződés semmisségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Kaposvári Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

13.P.21.360/2018/36,

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket egyetemleges kötelezettséggel, hogy fizessenek meg az alperesnek tizenöt napon belül 12.700 (tizenkettőezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget valamint a II. rendű felperes az államnak – az illetékes állami adóhatóság felhívására – 48.000 (negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

- [1] Az alperes jogelődje mint hitelező és a felperesek mint adósok között 2008. augusztus 11-én írásban "kölcönszerződés és opciós szerződés (magánszemély javára)" elnevezéssel szerződés jött létre, amelynek keretében az alperes jogelődje 2.400.000.- forint összegű svájci frank alapú kölcsönt nyújtott a felpereseknek. A szerződés I.5. pontja tartalmazta, hogy a kölcsön jellege fix törlesztésű deviza alapú kölcsön. A szerződés szerint a THM 110,55%; az ügyleti kamat 9,30%; a törlesztő részletek száma 120 (fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén változhat!); a devizanem: CHF. A felek megállapodtak, hogy az I. rendű felperes az alperes javára a fedezetül elfogadott gépjárműre öt éves határozott időtartamra, de legfeljebb a jelen szerződésben foglalt adósi kötelezettség maradéktalan teljesítéséig vételi jogot enged.
- [2] A szerződés IV.3. pontja szerint az Adós a szerződés aláírásával tudomásul veszi a Hitelező alábbi figyelemfelhívó tájékoztatását: A forinttól eltérő devizanemben történő kölcsönfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamat kockázat tudatos felvállalását jelenti a kölcsön devizanemétől függően a kölcsön teljes, vagy adott esetben részleges futamidejére vonatkozóan. Erre tekintettel a Hitelező a jelen szerződéssel kapcsolatban az alábbi, a piac által indukált kockázatokra hívja fel az Adós figyelmét: a kölcsön futamideje alatt árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztő részletek forintban számított összege, illetve fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamideje. További kockázatot jelent változó kamatozású kölcsönkonstrukciók esetében, hogy deviza árfolyamváltozástól függetlenül, a kölcsön devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok is változhatnak, és a változás akár a Ft kamatok változásával ellentétes irányú is lehet. Kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyamok változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztőrészletek összegét, illetve fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamidejét. Ugyanakkor az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a Ft-ban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezheti. Az I. rendű felperes a szerződés aláírásával elismerte, hogy az Általános Szerződési Feltételeket, valamint az Üzletszabályzatot elolvasták, megértették és azok egy példányát átvette.
- [3] Az alperes "Általános Szerződési Feltételek gépjármű finanszírozási kölcsönszerződéshez és opciós szerződéshez" címet viselő általános szerződési feltételei (a továbbiakban: ÁSZF) 2008. augusztus 11-i keltezéssel tartalmazzák az I. rendű felperes, mint adós aláírását, valamint a kölcsönszerződésen is tanúként szereplő két tanú aláírását. Az ÁSZF III. pontja tartalmazza a deviza alapú kölcsönökre vonatkozó általános rendelkezéseket, köztük az esedékes törlesztések kiszámításához használt definíciókat és a havi törlesztőrészlet kiszámításának részletezését mind a változó törlesztésű, mind a fix törlesztésű deviza alapú kölcsönök esetében. A III.3. pontban írtak szerint az adós a kölcsönszerződés alapján előírt fizetési kötelezettségeit forintban köteles teljesíteni. A hitelező minden esedékességet megelőzően fizetési értesítőt küld az Adós részére, amely részletezi az adott esedékességgel szembeni követelést. A III. 5. pont szerint az adós a törlesztő részleteket a jóváhagyási értesítőben meghatározott ütemezésnek megfelelően köteles teljesíteni azzal, hogy fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a jelen Általános Szerződési Feltétel, valamint a kölcsönszerződés rendelkezése szerint változhat a törlesztő részletek száma, azaz nőhet a kölcsön futamideje, és ebben az esetben változhat az utolsó törlesztő részlet összege is.
- [4] A kölcsönszerződéssel egyidejűleg II. rendű felperes kézfizető kezességvállalási szerződést írt alá az I. rendű felperes által megkötött kölcsönszerződéshez kapcsolódóan, abban a II. rendű felperes elismerte, hogy a kölcsönszerződés és az annak részét képező ÁSZF tartalmát megismerte.

- [5] A felperesek a keresetükben kérték a kölcsönszerződés és az azt biztosító mellékkötelmek érvénytelenségének megállapítását és a kölcsönszerződésnek az ítélethezatalig történő hatályossá nyilvánítását azzal, hogy az I. rendű felperes tartozása 543.223,-Ft.
- [6] A kölcsönszerződés érvénytelenségét fenntartott keresetükben arra alapították, hogy az árfolyamkockázat teljes körű viselésére vonatkozó szerződési feltétel a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása miatt tisztességtelen, ami miatt a teljes szerződés semmis. A tájékoztatás elégtelenségére alapított kereseti kérelmüket azzal a hivatkozással is alá kívánták támasztani, hogy az általános szerződési feltételek nem váltak a szerződés részévé, mert azok megismerését az alperes nem biztosította számukra, és azokat egyedileg sem tárgyalták meg. Álláspontjuk szerint önmagában az egyedi szerződésben tett nyilatkozat, mely szerint az általános szerződési feltételeket megismerték, illetve átvették, szabványzáradék, aminek nincs bizonyító ereje.
- [7] A kölcsönszerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 213.§ (1) bekezdés a) pontja, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 209/A.§ (2) bekezdése, valamint 239.§ (2) bekezdése alapján is semmis, mert a felvett hitel összegét mind svájci frank, mind a forint pénznemben is tartalmaznia kellene.
- [8] Az opciós adásvételi szerződés, illetve a készfizető kezességvállalási szerződés vonatkozásában előadták, hogy azok járulékos jellegüknél fogva oszttják a kölcsönszerződés jogi sorsát, így annak érvénytelensége automatikusan maga után vonja az opciós adásvételi szerződés, illetve a készfizető kezességvállalási szerződés érvénytelenségét.
- [9] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.
- [10] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és az I. rendű felperest a perköltség és a le nem rótt illeték megfizetésére kötelezte.
- [11] Az ítélet indokolásában megállapította, hogy az ÁSZF a szerződésnek részévé vált a felperesek álláspontjával szemben, mert annak lényegi tulajdonsága, hogy azokat a szerződő felek egyedileg nem tárgyalják meg, ennek ellenére a szerződés részét képezik, feltéve, hogy alkalmazója az 1959. évi IV. törvény 205/B. § (1) bekezdése szerint lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Emiatt az 1959. évi IV. törvény 205/B. § (1) bekezdésének alkalmazásával azt kellett vizsgálni, hogy a felperesek annak tartalmát megismerhették-e. A felperesek teljes bizonyító erejű magánokiratban ismerték el, hogy az ÁSZF-t megismerték, illetve átvették, elolvasták, megértették és elfogadták, az I. rendű felperes azt alá is írta, mindezzel az alperes a rá háruló bizonyítási kötelezettségének eleget tett.
- [12] Az 1959. évi IV. törvény 205.§ (3) bekezdése, a 6/2013. számú és a 2/2014. számú Polgári Jogegységi határozat szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, ami szerint az árfolyamkockázatot – a kedvezőbb kamatmérték ellenében – korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége csak akkor állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor – figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is – nem volt világos, nem volt érthető. A kölcsönszerződés IV.3. pontjában az alperes felhívta a felperesek figyelmét az árfolyamváltozás lehetőségére és az azzal járó kockázatra. A tájékoztatás tartalmazta, hogy a forint leértékelődése, a törlesztőrészek és a hátralevő tartozás összegét is növelheti. Ezáltal kiterjedt arra is, hogy az árfolyam felperes számára kedvezőtlen változása milyen módon befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségeit. Ennek alapján a felperesek fel tudták mérni, hogy mik lehetnek az árfolyamváltozás kockázatának a szerződésben vállalt pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt gazdasági következményei. A felperesek ezért nem gondolhatták alappal, hogy az

árfolyamkockázat nem valós, és azt sem feltételezhatték alappal, hogy az árfolyamváltozás kockázata őket csak korlátozott mértékben terheli.

- [13] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a perbeli szerződés árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatása az 1996. évi CXII. törvény 203.§ (6) – (7) bekezdésében, a 6/2013. és a 2/2014. PJE határozatokban és az EUB ítéleteiben támasztott követelményeknek is megfelelt, ezért a főszoolgáltatás körébe tartozó szerződéses kikötés tisztességtelennek nem minősíthető, a kölcsönszerződés érvénytelensége ebből az okból nem állapítható meg.
- [14] Indokolása szerint a kölcsön összege a 6/2013. és 1/2016. Polgári jogegységi határozatokban írtak szerint pontosan meghatározott, ugyanis a forintban megadott kölcsönösszeg deviza egyenértéke az átszámítási referencia időpont bekövetkeztekor ismertté, egyben kiszámíthatóvá és ellenőrizhetővé válik. Az 1996 évi CXII. törvény 210. § (1) bekezdésének megfelelően írásban megkötött kölcsönszerződés tartalmi elemei megfeleltek az 1996. évi CXII. törvény 210. § (2) bekezdésében és 213. § (1) bekezdésben meghatározott tartalmi követelményeknek, ezáltal az 1959. évi IV törvény 217. § (1) bekezdése és az 1996. évi CXII törvény. 213. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, az alakiság megsértéséből eredő semmisség sem állt fenn.
- [15] Mivel a felperesek az opciós adásvételi szerződés és a készfizető kezességvállalási szerződés érvénytelenségét – azok járulékos jellegére figyelemmel – a kölcsönszerződés érvénytelenségére alapították, ennek hiányában a járulékos szerződések érvénytelenségét sem állapította meg.
- [16] Az ítélet ellen a felperesek fellebbeztek, annak megváltoztatását és a kereset teljesítését kérték. Fellebbezésükben továbbra is hivatkoztak arra, az üzletszabályzat nem vált a kölcsönszerződés részévé, mert azt nem kapták meg, nem írták alá, illetve a felek azt egyedileg nem tárgyalták meg. Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségét is állították, mert a részükre írásban nyújtott tájékoztatás nem minősült megfelelőnek, abból az árfolyamkockázat viselése csak kikövetkeztethető volt, így nem vált világos és érthető feltétellé. A kifogásolt szerződési feltétel az Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítéletében foglaltakra és a Konzultációs Testület 2019. április 10. napján tartott üléséről kiadott tájékoztató tartalmára figyelemmel tisztességtelennek minősül. A szerződés tárgyának hiányából fakadó semmisségre a fellebbezésükben már nem hivatkoztak.
- [17] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.
- [18] A fellebbezés nem megalapozott.
- [19] Az elsőfokú bíróság a tényállást is helyesen állapította meg, és helytálló jogi következtések levonásával helyes döntést hozott. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság indokolásával is maradéktalanul egyetértett, az abban foglaltakat megismételni nem kívánja, azt a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel egészíti ki az alábbiakkal.
- [20] A felperesek szerződésben foglalt nyilatkozata szerint az általános szerződési feltételeket megismerték. E nyilatkozat tartalmát a perben beszerzett bizonyítékok cáfolták, így az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a kölcsönszerződés egyedi feltételeihez mellékelte ÁSZF-be foglalt általános feltételei a felek szerződésének részévé váltak. Ehhez ugyanis az 1959. évi IV. törvény 205/B.§ (1) bekezdése szerint arra volt szükség, hogy az általános szerződési feltételt alkalmazó alperes lehetővé tegye, hogy a felperesek annak tartalmát megismerjék és elfogadják. A perbeli kölcsönszerződés illetve kezességi szerződés aláírásával pedig a felperesek elismerték, hogy az ÁSZF-et megismerték, illetve átvették és az abban foglaltakat magukra nézve kötelezőnek ismerték el, az I. rendű felperes az okiratot alá is írta. A teljes bizonyító erejű magánokiratokba foglalt nyilatkozatokra figyelemmel az alperes az e körben valóban őt terhelő bizonyítási kötelezettségét teljesítette, eltérő tényállás megállapítására pusztán az nem vezethető, hogy a perben az I. rendű felperes úgy

nyilatkozott, a szerződésbe foglalt nyilatkozata valótlan. Az általános szerződési feltételek lényegi tulajdonsága éppen az, hogy azokat a szerződő felek egyedileg nem tárgyalják meg, ennek ellenére a szerződés részét képezik, amennyiben az alkalmazójuk lehetővé tette, hogy a másik fél azok tartalmát megismerje, és ha a feltételeket a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta. Ahhoz, hogy az általános szerződési feltételek a szerződés részévé váljanak, nincs szükség arra, hogy alkalmazójuk további szóbeli tájékoztatást nyújtson, az általános szerződési feltételeket elfogadó szerződő fél figyelmét felhívja azok jelentőségére. A szerződés érvénytelenségét és a tájékoztatási kötelezettség alperes részéről történt teljesítését ezért a kölcsönszerződés egyedi és általános feltételei tartalmának egybevetésével kellett vizsgálni.

[21] Az Európai Unió Bírósága a C-51/17. számú ítéletében akként foglalt állást, hogy a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. E követelmény magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nem csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. Ez az álláspont tartalmilag megegyezik a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat 1. pontjában foglaltakkal.

[22] Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses feltétel megfelel a hazai és uniós követelményeknek. Az árfolyamkockázat viselésének követelménye nem csupán kikövetkeztethető a szerződés egyes rendelkezéseiből, vagy több különböző okiratban (pl. ÁSZF, üzletszabályzat, hirdetés) szereplő rendelkezések együttes értelmezése alapján. A kölcsönszerződés IV.3. pontja ugyanis azt is rögzíti, a forinttól eltérő devizanemben történő kölcsönfelvétel előre pontosan nem becsülhető devizaárfolyam és kamat kockázat tudatos felvállalását jelenti a kölcsön devizanemétől függően a kölcsön teljes, vagy adott esetben részleges futamidejére vonatkozóan. Erre tekintettel a Hitelező a jelen szerződéssel kapcsolatban a következő, a piac által indukált kockázatokra hívta fel az Adós figyelmét: a kölcsön futamideje alatt árfolyam elmozdulások a nemzetközi pénzpiacok és a forint piaci helyzete változásától függően bármikor, előre meg nem becsülhető gyakorisággal, irányban és mértékben következhetnek be. Az árfolyamváltozás hatására változhat, kedvezőtlen esetben akár jelentős mértékben megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztő részletek forintban számított összege, illetve fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamideje. További kockázatot jelent változó kamatozású kölcsönkonstrukciók esetében, hogy deviza árfolyamváltozástól függetlenül, a kölcsön devizanemére irányadó nemzetközi pénzpiaci kamatok is változhatnak, és a változás akár a forint kamatok változásával ellentétes irányú is lehet. Kedvezőtlen irányú kamatváltozás az árfolyamok változatlansága esetén önmagában is növelheti a törlesztőrészletek összegét, illetve fix törlesztésű deviza alapú kölcsön esetén a kölcsön futamidejét. Ugyanakkor az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezik, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek kumulatív növekedését eredményezheti.

[23] Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés az 1959. évi IV. törvény 209.§ (1) bekezdése szerint olyan fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel volt, amelynek tisztességtelensége a 209.§ (4) bekezdése és a 2/2014. számú Polgári Jogegységi Határozat szerinti keretek között abban a vonatkozásban volt vizsgálható, hogy világos és érthető rendelkezés-e, az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel

nem minősült tisztességtelennek, és ebből adódóan sem a perbeli kölcsönszerződés, sem az azt biztosító szerződések nem érvénytelenek.

- [24] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján, helybenhagyta. A fellebbezést a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III. 31.) Korm. rendelet (Veir.) 29.§ (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, mivel a 7. sorszámú tájékoztató végzés átvételétől számított tizenöt napon belül a Veir. 21.§ (3) – (4) bekezdése szerinti eljárást az alperes nem kérte, ezért a felek a tárgyalás megtartása iránti közös kérelmet nem nyújtottak be.
- [25] Az eredménytelenül fellebbező felpereseket az 1952. évi III. törvény 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte fellebbezési eljárási költség megfizetésére. E címen a másodfokú bíróság az alperes képviselőjének munkadíját számolta el, melynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése, valamint 4/A.§-a alapján határozta meg. A pervesztes felperesek viselik a saját másodfokú költségeiket. A II. rendű felperes az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 48.000 forint fellebbezési illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74.§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján köteles az államnak megfizetni.

Pécs, 2020. május 28.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró